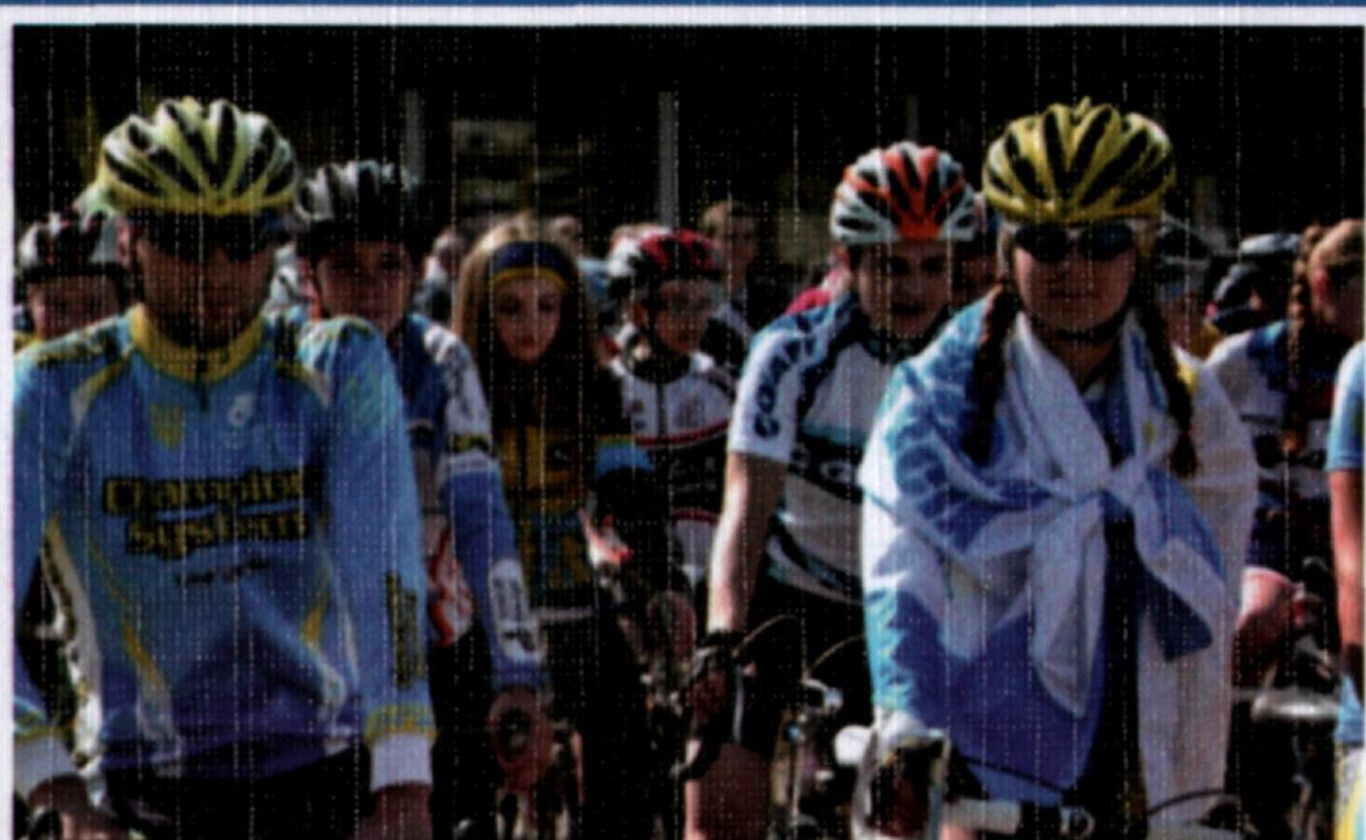

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

СТУДЕНТСЬКА СПОРТИВНА НАУКА – 2015

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
І Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції

20 травня 2015 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СТУДЕНТСЬКА СПОРТИВНА НАУКА – 2015

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
І Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції**

20 травня 2015 р.

**Житомир
Вид-во «Рута» – 2015**

УДК 796.378
ББК 75.74.58
С 88

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 10 від 29 травня 2015 р.)*

Рецензенти:

Свиридюк В.З. – док. мед. наук, проф., Житом. ін.-т медсестринства;

Ахметов Р.Ф. – д.н. з фіз. вих. і спорту, професор, ЖДУ ім. І. Франка;

Романчук В.М. – к.н. з фіз. вих. і спорту, професор, ЖВІ ім. С.П. Корольова.

Студентська спортивна наука – 2015: збірник наукових праць І Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Житомир: Вид-во «Рута», 2015. – 224 с.

У збірнику подаються результати теоретичних, прикладних та науково-методичних досліджень магістрантів і студентів із широкого спектру питань фізичної культури і спорту. Видання розраховане на студентів, магістрантів та викладачів фізичного виховання.

Редакційна колегія:

Сейко Наталія Андріївна – проректор з наукової та міжнародної роботи ЖДУ імені Івана Франка, д.п.н., професор;

Шевчук Андрій Володимирович – проректор з навчально-методичної та виховної роботи, к. і. н., доцент;

Кутек Тамара Борисівна – декан факультету фізичного виховання і спорту, д.н. з фіз. вих. і спорту, доцент;

Ахметов Фустам Фаглімович – зав. кафедри теорії і методики фізичного виховання, д.н. з фіз. вих. і спорту, професор;

Грибан Григорій Петрович – зав. каф. фізичного виховання та рекреації, д.п.н., професор;

Яворська Тетяна Євгенівна – зав. кафедри олімпійського і професійного спорту, к.н. з фіз. вих. і спорту, доцент;

Корнійчук Наталія Миколаївна – зав. каф. медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту, к.біолог. н., доцент;

Крук Микола Зенонович – доцент каф. фізичного виховання та рекреації, к.п.н.;

Вовченко Інна Іванівна – доцент каф. теорії і методики фізичного виховання, к.н. з фіз. вих. і спорту;

Романчук Віктор Миколайович – професор кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту ННП ЖВІ ім. С.П. Корольова, к.н. з фіз. вих. і спорту;

Шаверський Віктор Костянтинович – доц. каф. олімп. і проф. спорту, к.н. з фіз. вих. і спорту.

*Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів,
власних імен та інші відомості відповідають автори публікацій.
Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.*

© ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЗМІСТ

<i>Амелічкіна В.В., Шевчук Т.В.</i> Рухова активність школярів – запорука здорового способу життя.....	8
<i>Арсенюк Р.М.</i> Значення аеробіки у фізичному вихованні студентів вищих навчальних закладів.....	11
<i>Базилевич О.С., Картюк О.В., Хохла А.І.</i> Взаємозв'язок між показниками фізичного розвитку та функціональної підготовленості студентів.....	13
<i>Батирсва А.О., Жуковський Є.І.</i> Сучасні тенденції технічної підготовки фехтувальників.....	20
<i>Бекаса В. А. Бекас О.О. Вацук А. І. Распутіна Л.В.</i> Формування фізичного стану школярів під впливом занять легкоатлетичними стрибками.....	23
<i>Бобер А.А., Яблонська А.М.</i> Здоровий спосіб життя як фактор зміцнення і оздоровлення організму студентської молоді.....	31
<i>Бовсуповська М.О., Корнійчук Н.М., Шевчук Д.В.</i> Профілактика захворювань хребетного стовпа засобами фізичного виховання.....	34
<i>Бовсуповський А.М., Шаверський В.К.</i> Педагогічний контроль за рівнем фізичної підготовленості футболістів на початковому етапі підготовки.....	37
<i>Боровська Т.В., Р.Ф. Ахметов</i> Теоретико-методичні засади розвитку фізичних здібностей в учнів молодшого шкільного віку.....	39
<i>Гагіна Л.В., Крук А.З.</i> Плавання як засіб профілактики та лікування захворювань дихальної системи.....	44
<i>Гекалюк С.В., Чернуха І.С.</i> Особливості функціонування гепатобіліарної системи спортсменів.....	47
<i>Гилун І.О., Ляшевич А.М.</i> Вплив здорового способу життя на фізичний стан здоров'я людини.....	50
<i>Горбанюк О.М., Крук М.З.</i> Фізичні навантаження як фактор впливу на організм людини.....	53
<i>Грищук В.В., Осипенко В.Є.</i> Основи зовнішньої балістики в настільному тенісі.....	55

<i>Зайцев В.В., Грибан Г.П.</i> Науково-теоретичне обґрунтування методики розвитку витривалості у студентів під час самостійних занять.....	62
<i>Захарченко М.О., Кузнецова Л.І.</i> Анімаційний туризм як засіб рекреаційно – оздоровчої діяльності учнів 5 класів...	67
<i>Заяць М., Переходько І.В., Симонюк А.А., Кузнецова О.Т.</i> Оздоровчі технології у змісті здоров'язбережувального освітнього простору вищого навчального закладу.....	71
<i>Іскоростенський М.А., Блажисевський Г.В.</i> Проблеми здоров'я та здорового способу життя молоді в сучасних умовах.....	77
<i>Кліменчук Д.В.</i> Методи оцінки функціонального стану організму.....	79
<i>Козлюк З.С., Дзензелюк Д.О.</i> Негативні чинники впливу на інтерес студентів-аграріїв до самостійних занять з фізичного виховання.....	82
<i>Кока Є.О., Грибан Г.П.</i> Історія розвитку фізичної культури і спорту в місті Коростишеві.....	85
<i>Кравчишина Г.О., Вергелюк А.І.</i> Спорт і фізичне виховання у Німеччині.....	91
<i>Лакіза А.А., Тунік Н.Ц.</i> Передумови ефективної організації самостійної роботи студентів з фізичного виховання.....	94
<i>Лисюк Ю.С., Вовченко І.І.</i> Стан здоров'я дітей середнього шкільного віку.....	97
<i>Марцун Б.В., Яворська Т.Є.</i> Удосконалення витривалості футболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки...	100
<i>Мацапура Т.В., Крук А.З.</i> Олімпійські рекорди: вагомість часу.....	106
<i>Мягченко О.С.</i> Особенности использования средств гиревого спорта	109
<i>Орловська В.Й., Яблонська А.М.</i> Вплив фізичних вправ на організм людини.....	112
<i>Пашков Д.Ю., Грибан Г.П.</i> Оптимізація розвитку фізичних здібностей студентів у процесі самостійних занять фізичними вправами.....	114
<i>Петренко М.В., Романчук Т.П., Пампура М.М.</i>	

Функціональні показники серцево-судинної системи у дітей середнього шкільного віку, що займаються айкідо...	119
<i>Петров Д.В., Саранча М.П.</i> Програма планування фізичної підготовки гандболістів.....	124
<i>Погоріла Г.В., Петрук Л.А.</i> Визначення основних захворювань та організація занять зі студентами спеціальної медичної групи.....	128
<i>Порозінська Ю.П., Нестеренко Я.М., Блажисевський Г.В.</i> Розвиток координаційних здібностей студентів у процесі фізичного виховання.....	132
<i>Простокішин М.В., Міклуш В.П.</i> Особливості оцінки рівня фізичної працездатності студентів вищих навчальних закладів.....	135
<i>Рекша С.А., Погребенник Л.І.</i> Тенденція розвитку фізичної культури і спорту в європейських країнах у період між Першою і Другою світовими війнами.....	138
<i>Ричок Т.М., Коробейніков Г.В.</i> Реакція варіабельності ритму серця у борців на стандартну ортостатичну пробу..	140
<i>Самолук М.В.</i> Фізичне виховання та спорт у вищих навчальних закладах Польщі.....	146
<i>Сасовська В.І., Костюк Ю.С.</i> Проблеми фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку.....	148
<i>Семеній В.В., Сіпіва М.О.</i> Формування у дітей молодшого шкільного віку інтересу до занять фізичною культурою засобами аеробіки.....	152
<i>Семенчук В.І., Підгурська О.П., Кузнецова О.Т.</i> Оцінка режиму та якості харчування студентів-спортсменів університету.....	157
<i>Сергійчук Я.М., Білаш О.Ю.</i> Розвиток фізичної культури і спорту в навчальних закладах півдня України на початку ХХ століття.....	164
<i>Ситникова М.А., Айуңз В.І.</i> Формування здорового способу життя засобами фізичної культури.....	167
<i>Смовж М.А., Яворська Т.Є.</i> До питання удосконалення технічної підготовки стрільців засобами сучасних тренажерів.....	171
<i>Соколовська А.А., Шаверський В.К.</i> Вплив фізичної	

підготовки дзюдоїстів на показники технічної майстерності.....	175
<i>Соловецька М.А., Ковальчук А.Г.</i> Роль рухової активності у здоровому способі життя студентської молоді.....	179
<i>Ткачук Н., Мельниченко О.Я.</i> Особливості темпу фізичного розвитку та функціонального віку у осіб юнацького віку.....	181
<i>Устименко Д.М., Грищук С.М.</i> Розвиток координаційних здібностей у дітей молодшого шкільного віку.....	186
<i>Ушкаленко О.А.</i> Мотивація студентів до занять фізичною культурою у вищих навчальних закладах.....	189
<i>Федоренко Л.В.</i> Пілатес – «тіло створюється розумом»..	197
<i>Хамуляк Х.М., Длугош І.Б., Соломонко А.О.</i> Силова підготовка студентів за допомогою тренажерів.....	199
<i>Хлопотнова О.В., Крук М.З.</i> Використання спортсменами-плавцями методу гіпоксичного тренувальня.....	206
<i>Чорний В.В., Кульчицька І.А.</i> Впровадження нетрадиційних технологій в процес фізичного виховання учнів середніх класів.....	209
<i>Шепелев О.О., Яворська Т.Є.</i> Удосконалення техніки виконання кидків із різної відстані в баскетболі.....	213
<i>Юценко К.А., Ковальчук О.В., Кукушкіна А.С.</i> Засоби фізичного виховання при захворюваннях органів зору.....	216
<i>Ячник М.Є., Гирин А.А., Весельська М.В.</i> Роль лікувальної фізичної культури при лікуванні дисплазії кульшового суглоба у дітей.....	220

залежності від тривалості пауз відпочинку, може мати місце принципово різний вплив на організм спортсмена: паузи 10–15 с. будуть приводити до стимуляції функціональних зрушень і зниження працездатності, а паузи 2–3 хв дозволяють спортсмену відновити працездатність і усунути зрушення, викликані попереднім повторенням. При тих самих зовнішніх характеристиках величина внутрішнього навантаження може змінюватися під впливом усіляких причин. Так, виконання однієї і тієї ж роботи в різних функціональних станах приводить до різних реакцій з боку функціональних систем організму [2].

Висновки. Отже, в результаті проведеного теоретичного дослідження варто сказати, що правильне і раціональне використання фізичних вправ викликає суттєві позитивні зрушення морфології і функції різних систем організму. Так, високий функціональний стан кардіореспіраторної системи є результатом тривалої адаптації до регулярних тренувань.

Література

1. Вілмор Д.Х. Фізіологія спорту: підруч. / Д.Х. Вілмор, Д.Л. Костілл. – К.: Олімпійська література, 2003. – 656 с.
2. Воробьев М.И. Контроль в физическом воспитании подростков и юношей. – Киев: НУФВСУ, 2005. – 195 с.
3. Лаврикова О.В. Особливості функціонування серцево-судинної системи людини при циклічних фізичних навантаженнях / О.В. Лаврикова // Наукові записки ТДУ ім. В. Гнатюка. Серія: Біологія. – 2004. – № 1–2 (23). – С. 43–48.

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЇ БАЛІСТИКИ В НАСТІЛЬНОМУ ТЕНІСІ

В.В. Грищук, В.Є. Осипенко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Постановка проблеми. У сучасному настільному тенісі спортсмен високого класу повинен володіти не тільки високим рівнем розвитку спеціальних фізичних якостей (швидкість реакції, відчуття м'яча, швидкість ударних рухів, швидкість пересувань),

але й майстерністю нанесення ударів та контр-ударів, що передбачає наявності у спортсмена знань основних наслідків кінематики та динаміки абсолютно-твердого тіла, яка безпосередньо впливає на якість польоту м'яча.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зовнішня балістика – це наука, що вивчає рух кулі (м'яча) після припинення на неї дії сили нанесення удару. До основних термінів зовнішньої балістики необхідно віднести: початкову швидкість – це швидкість руху м'яча у момент нанесення по ньому удару ракеткою. Початкова швидкість є однією з найважливіших характеристик і від її значення залежать: відстань польоту м'яча; настільність траєкторії; простір, що уражається; зменшення впливу зовнішніх умов на політ м'яча.

Величина початкової швидкості м'яча залежить від: маси м'яча; діаметру м'яча; сили нанесення удару по м'ячу; маси ракетки. Чим довший замах і більша швидкість руки з ракеткою, у момент нанесення удару по м'ячу, тим більша початкова швидкість м'яча.

Траєкторія – крива лінія, що описується центром тяжіння м'яча в польоті. На м'яч при польоті впливають дві сили: сила тяжіння і сила опору повітря. Сила тяжіння заставляє м'яч постійно знижуватись, а сила опору повітря неперервно уповільнює рух м'яча. В результаті дії цих сил швидкість польоту м'яча постійно зменшується, а її траєкторія нагадує форму нерівномірно зігнутої кривої.

Висота траєкторії – найкоротша відстань від точки дотику м'яча з ракеткою, у момент нанесення удару, до ігрової площини столу. Точка вильоту – точка дотику м'яча з ракеткою у момент удару. Точка вильоту є початком траєкторії м'яча в повітрі. Точка падіння – точка дотику м'яча з ігровою площиною столу.

Деривація і її причини. Деривація – відхилення м'яча від траєкторії в сторону її обертання. Причинами деривації є: обертовий рух м'яча, опір повітря і пониження під дією сили тяжіння відносно траєкторії. При відсутності хоча б однієї з цих причин явища деривації не буде.

Кінцева швидкість м'яча – швидкість м'яча в точці дотику його з ігровою площиною столу. Точка прицілювання – точка на ігровій площині столу в яку наноситься удар м'ячем.

Лінія прицілювання – пряма лінія, що проходить від точки дотику м'яча з ракеткою, у момент нанесення удару, в точку прицілювання. Горизонт удару – горизонтальна площина, що проходить через точку вильоту. Горизонтальна дальність – відстань від точки вильоту до точки падіння. Вершина траєкторії – найвища точка траєкторії. Висота траєкторії – найкоротша відстань від вершини траєкторії до горизонту удару. Прицільна дальність – відстань від точки вильоту м'яча до пересічення траєкторії з лінією прицілювання. Точка прицілювання – точка на ігровій площині столу, в яку наноситься удар м'ячем.

До основних технічних прийомів у настільному тенісі належать: удар-подача, удар-накат, удар-підрізка, удар «топ-спин»; удар «свічка»; удар-підставка та плоский удар без обертання (рис. 1).

Умовні позначення:

- 1) поступальне з верхнім обертанням;
- 2–8) змішане – поступальне з лівим та правим верхнім обертаннями;
- 3–7) бокове з лівим та правим обертанням;

4–6) змішане – зворотне з лівим та правим нижнім обертаннями;

5) зворотне з нижнім обертанням;

9) плоске – без обертання.

Метою статті є теоретичне обґрунтування виконання плоского удару по м'ячу без обертання його в польоті.

Результати досліджень та їх обговорення. Розглянемо рух тенісного м'яча,

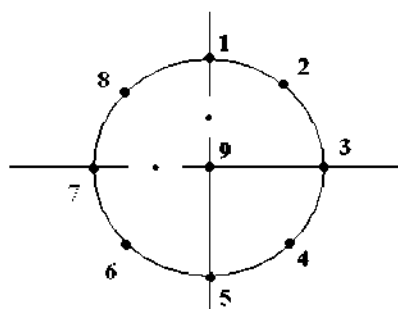

Рис. 1. Основні види обертання м'яча

який був підкинутий вертикально до висоти H , після нанесення плоского удару ракеткою, що рухалась з горизонтальною швидкістю v_0 (рис. 2).

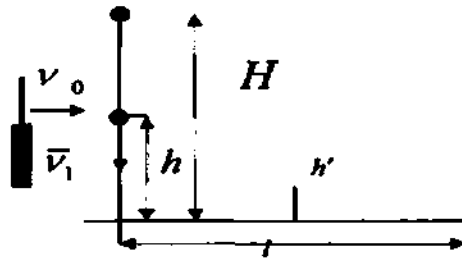

Рис. 2

В момент зіткнення з ракеткою на висоті h , швидкість тенісного м'яча відносно столу дорівнює $v_1 = \sqrt{2 \cdot (H - h) \cdot g}$. Скориставшись теоремою про додавання швидкостей, визначимо швидкість м'яча відносно ракетки:

$\bar{v}'_1 = \bar{v}_1 - \bar{v}_0$ (рис. 3). Внаслідок абсолютно пружного удару, швидкість м'яча відносно ракетки після удару $\bar{v}''_1$ і

$$|\bar{v}''_1| = |\bar{v}'_1| = \sqrt{v_0^2 + v_1^2} = \sqrt{v_0^2 + 2(H - h)g}.$$

Швидкість м'яча відносно столу після удару $\bar{v}_2$, числове значення якої можна визначити за допомогою теореми косинусів (рис. 4).

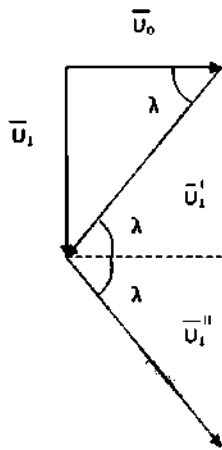

Рис. 3

$$v_2^2 = v_0^2 + v_1^2 + 2v_0v_1 \cos \alpha, \text{ де}$$

$$\cos \alpha = \frac{v_0}{v_1} = \frac{v_0}{\sqrt{v_0^2 + 2(H - h)g}}.$$

Тоді $v_{2x} = v_0 + v_1'' \cos \alpha$; $v_{2y} = v_1'' \sin \alpha$.

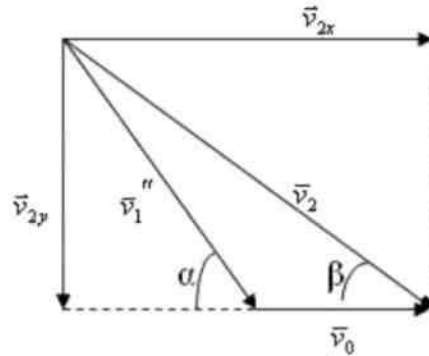

рис. 4

Нехтуючи опором повітря, рух м'яча паралельно до столу є рівномірним зі швидкістю v_{2x} , а рух перпендикулярний до столу – рівноприскорений з початковою швидкістю v_{2y} . Якщо удар виконується на краю стола, то м'яч перелетить сітку висотою h' при виконанні наступних умов:

$$\begin{cases} \frac{l}{2} = v_{2x} t_1 \\ h - h' \geq v_{2y} t_1 + \frac{g t_1^2}{2} = y \\ y = v_{2y} t_1 + \frac{g t_1^2}{2} \leq h - h' \end{cases} \quad \begin{array}{l} \text{де } l - \text{довжина стола,} \\ t_1 - \text{час руху до сітки} \\ \text{де } y - \text{переміщення по} \\ \text{вертикалі.} \end{array}$$

При цьому м'яч влучить у другу половину стола, якщо виконуються наступні умови:

$$\begin{cases} h - y = v_{2y}' t_2 + \frac{g t_2^2}{2}, \\ x_0 v_{2x}' t_2 \leq \frac{l}{2} \end{cases} \quad (\text{система 2})$$

де $v_{2y}' = v_{2y} + gt_1$, t_2 – час руху м'яча на другій половині стола, x – переміщення по горизонталі.

Розв'язавши систему 1, отримаємо, що тенісний м'яч перелетів сітку, якщо швидкість ракетки задовольняє умові:

$$v_0 \geq \frac{v_1 l + \sqrt{v_1^2 l^2 + 2(h-h')gl^2}}{4(h-h')} = \frac{l\sqrt{2(H-h)g} + \sqrt{2(H-h)gl^2 + 2(h-h')gl^2}}{4(h-h')}$$

При підкиданні м'яча на висоту $H = 1\text{ м}$, якщо удар відбувається на висоті $h = 50\text{ см}$, та враховуючи, що довжина стола $l = 2,74\text{ м}$,

а висота сітки $h' = 15,5\text{ см}$, одержимо $v_0 = 14,4 \frac{\text{м}}{\text{с}}$.

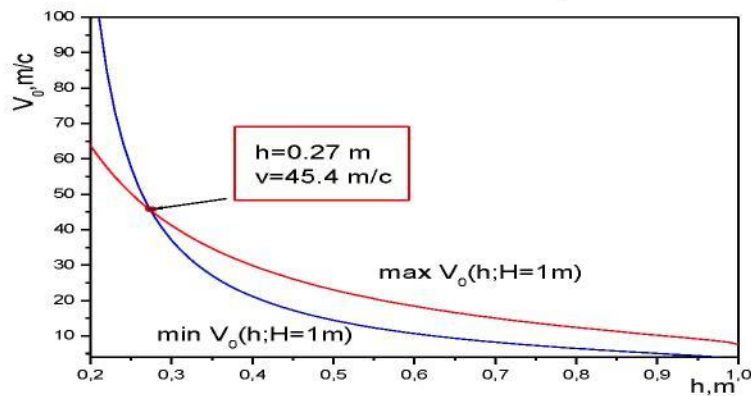

Рис. 3. Залежність швидкості руху ракетки, при якій тенісний м'яч перелітас через сітку ($\min V_0$) та потрапляє на другу половину стола ($\max V_0$) від висоти удару, при підкиданні м'яча на висоту $H=1\text{ м}$

З системи 2 одержимо швидкість ракетки, при якій тенісний м'яч влучить у другу половину стола:

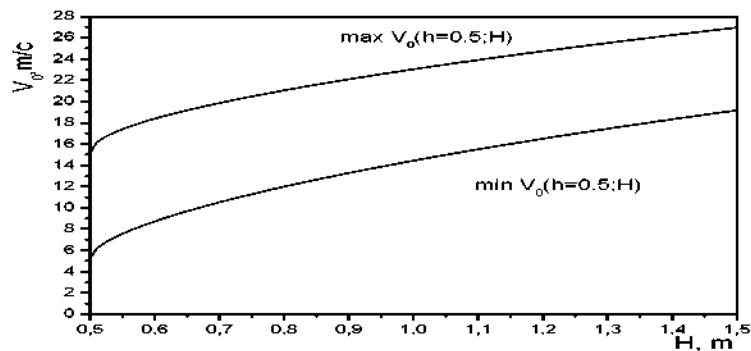
$$v_0 \leq \frac{3v_1 l + 3l\sqrt{v_1^2 + 2gl}}{8h} = 23 \left(\frac{\text{м}}{\text{с}}\right)$$

Отже при ударі вертикально розміщеною ракеткою по тенісному м'ячу, який було підкинуто на висоту $H = 1\text{ м}$, при

умові, що удар відбувається на висоті $h=50\text{см}$ від столу, горизонтальна швидкість ракетки лежить в межах

$$14,4 \frac{M}{c} \leq v_0 \leq 23 \frac{M}{c}$$

Залежність швидкості ракетки, при якій м'яч перелетить через сітку на другу половину стола, від висоти підкидання тенісного м'яча та висоти на якій відбувається удар (рис. 3, 4).

Рис. 4. Залежність швидкості руху ракетки, при якій тенісний м'яч перелітає через сітку ($\min V_0$) та потрапляє на другу половину стола ($\max V_0$) від висоти підкидання тенісного м'яча H , при ударі на висоті $h=0.5$ м

Висновки. Врахування особливостей виконання технічних елементів суттєво покращує якість гри у настільному тенісі.

Література

1. Коновалов А.А., Николаев Ю.В. Внешняя баллистика. – ЦНИИ информации, 1979.
2. Байгулов Ю.П., Романин А.Н. Основы настольного тенниса. – М.: «Физкультура и спорт», 1979.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Наукове видання

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
I Всеукраїнської студентської науково-практичної
конференції**

**СТУДЕНТСЬКА
СПОРТИВНА НАУКА – 2015**

20 травня 2015 р.

Відповідальний за випуск Г.П. Грибан

Комп'ютерна верстка та макетування Г.П. Грибана

Підписано до друку 15.06.2015. Формат 60x84/16

Гарнітура "Times New Roman". Папір офс. № 1

Ум. друк. арк. 13,44.

Наклад 100 прим. Зам. №

Віддруковано в ПП "Рута"

10014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17-а

Реєстраційне свідоцтво про внесення в Державний реєстр

Серія ДК № 364 від 14.01. 2010 р.